

انتخاباتی در غوغای ترور و تبانی

[مسلمان دوسواری]

صندوق‌های رأی برای انتخابات رهبر آینده پاکستان مهیا شده است. چهره برگزیده انتخابات امروز پاکستان قلیف کلد کاخ ریاست جمهوری را در جنگ می‌گیرد. او یک رهبر سیاسی به نام ممت خواهد بود.

این اهمیت جایگاه را به رئیس‌جمهور آینده، بجران فرید برگزیده امروز می‌تواند به‌خوبه نام مدیر کرسی ریاست جمهوری در پاکستان در هیچ دوره‌ای به این اندازه قیمت پیدا نکرده بود. فرد منتخب روز ۶ اکتبر برنده یکی از سخت‌ترین مبارزات قدرت در شبه‌قاره است. او نواز شریف برای رسیدن به این کرسی از سد خرفان حزبی و قبیله‌ای و نیرومندی بگذرد. بنابراین فرد برگزیده امروز می‌تواند به‌خوبه نام مدیر بنابرین نهاد. او همزمان با گرفتن رأی اعتماد نمایندگان مجلس در واقع شاره داره کشور بجرانی را تحویل می‌گیرد. کشوری که به جز شکاف‌های دیرین اجتماعی و قومی که داشت چند رشته تضاد دیگر نیز در تار و پود آن نهفته شده است. کمروزی تحت امر رهبر جدید پاکستان است که در رأی همه آنها نزاع خونی افغانستان پیش می‌آید. بنابراین او در عین حال که مأمور صلح و آشتی در داخل است و به تنش‌زدایی و لایروبی از ستر کشنده از داخل خصومت پاکستان بپردازد همزمان باید به خوشه‌های و انتظارات تاریخی دو همسایه نیز پاسخ دهد. کولی و کوهلی نیز منتظرند که در پرونده استقلال طلبی در کشور ترویسوم کرد در افغانستان را منوط به ظهور مجدد دین اسلام آباد کرده‌اند.

اما این همه داستان سرسبز شمال جنوب و بی‌پایه بدیل بودن انتخابات پاکستان نیست. نزاع‌های پاکستان با افغانستان از این جهت سراسر از عنوان رقابت بین المللی است که نمایندگان چند قدرت در این منطقه و منطقه‌ها به طور محسوس در آن حضور دارند. فرد منتخب برای رسیدن به کاخ ریاست جمهوری در گردونه مذاکره است

گفته است که سرور شهن آندست طرف‌های خارجی بوده است. بالطبع انتظار می‌رود که نتیجه دستاوردهای چنین انتخاباتی پاسخ چند نیاز مهم از فهرست نیازمندی بازیگران بین المللی درباره مسأله ترویسوم و مبارزه با افراط‌گرایی را روشن سازد. آیا می‌توان انتخاباتی با این خاصه‌های عجیب را در کشور دیگری هم برآورد؟ حتی پیش از آن که فکر ایده‌یک چنین انتخاباتی در ذهن احزاب و فعالان سیاسی پاکستان جوانه زند. در سه نقطه مهم از جغرافیای سیاست جهانی، سیاستمداران رأی سه نقطه، اروپا، آمریکا و عرب به تجزیه و تحلیل معمای انتخابات

این کشور و گزینش رهبر آینده پاکستان سرگرم بودند. بنابراین آنچه در این ماه‌های منتهی به انتخابات چنین انتخاباتی پاسخ چند نیاز مهم از فهرست نیازمندی بازیگران بین المللی درباره مسأله ترویسوم و مبارزه با افراط‌گرایی را روشن سازد. آیا می‌توان انتخاباتی با این خاصه‌های عجیب را در کشور دیگری هم برآورد؟ حتی پیش از آن که فکر ایده‌یک چنین انتخاباتی در ذهن احزاب و فعالان سیاسی پاکستان جوانه زند. در سه نقطه مهم از جغرافیای سیاست جهانی، سیاستمداران رأی سه نقطه، اروپا، آمریکا و عرب به تجزیه و تحلیل معمای انتخابات

متحدانش برای گرفتن سرکردگان القاعده و نامودی شبهه طالبان در پشت‌مزهای قبیله‌ای پاکستان متوقف شده است. نگاه‌های بدبینانه از سمت این کشور برداشته نشده است. همه محافل اروپایی و آمریکایی در طرح موسوم به جنگ ترور حول این نگاه اجماع یافته‌اند که یکی از زیر ساخت‌های تولید افراط‌گرایی در این کشور قرار دارد. آنها در دهها دادگاه و محکمه که برای متظنون ترور برپا شده همیشه نام جمعی از کارگردانان پاکستان را پیش کشیده‌اند یا انگشت اتهام خود را به سوی یکی از جماع و مدارس ایدئولوژیک این کشور نشانه رفته‌اند. بنابراین مسأله انتخابات امروز پاکستان مسأله همه بازیگران میان ترویسوم است. این مسأله را تک تک دلاوطنان کریمی رهبری آینده پاکستان می‌دانند. آنها به کرات هشدار داده‌اند که در فزاینده چنین انتخاباتی با عداوت‌های بی‌پایه شرکت در کارزار ترویسوم روبرو خواهد شد. پیش از همه کاندیداها، شخصی مشرف می‌داند که نام این انتخابات با معمای ترویسوم و مبارزه با افراط‌گرایی ریشه شده است. فرد منتخب این انتخابات از سوی بازیگران خارجی عنوان فرمانده خط مقدم جنگ ترور دارد. او مساموریت دارد که نخستین اقدامی از گره‌های گره سازمان طالبان در القاعده را بپوشد و قیام‌های کابله را بشکند. در حالی که همه نگاه‌ها را به قیام‌های کابله معطوف می‌کنند و روبرو می‌شوند به عنوان نماینده فیلد مارشال‌ها با هوادارانی که یافته‌اند اکنون به صورت بسیاری از جناح‌های کهنه کار را تهدید می‌کند. به طور سنتی در جامعه پاکستان و کلا و حوقفدانان در این کشور از چندی عمیق برخوردارند. اختیارات جایگاهی هم که قانون اساسی این کشور به محاکم دیوان عالی این کشور داده برعکس به سیاست پیوند زد، چالش مشرف با چهره سرشناس و نماد رهبری و کلا یعنی اقتدار محکم چودری بود. فردی که با نیکه برهمان اصل استقلال نفاذ عملمکرده مشرف را در جایگاه رئیس قوه مجریه به چالش کشید. مخالفت بی‌پروای چودری با برده‌های مشرف با مخالفان در فضای محافظه کارانه و ترس آلودی که بعد از تسخیر رهبران سیاسی این کشور به وجود آمده بود در واقع سابقه شدیدی در گروها و فعالان سیاسی این کشور که سکوت را در عصر حاکمیت نظامیان کنار بگذارند.

بازیگران کارزار ماه اکتبر

حقوقدانان در کادر مرکزی احزاب این کشور حاضر می‌شدند اما اکنون دیده شده بود این قشر در قالب یک تشکل سیاسی تازگی ظهور کرده است. این تشکل نوپا با هوادارانی که یافته‌اند اکنون به صورت بسیاری از جناح‌های کهنه کار را تهدید می‌کند. به طور سنتی در جامعه پاکستان و کلا و حوقفدانان در این کشور از چندی عمیق برخوردارند. اختیارات جایگاهی هم که قانون اساسی این کشور به محاکم دیوان عالی این کشور داده برعکس به سیاست پیوند زد، چالش مشرف با چهره سرشناس و نماد رهبری و کلا یعنی اقتدار محکم چودری بود. فردی که با نیکه برهمان اصل استقلال نفاذ عملمکرده مشرف را در جایگاه رئیس قوه مجریه به چالش کشید. مخالفت بی‌پروای چودری با برده‌های مشرف با مخالفان در فضای محافظه کارانه و ترس آلودی که بعد از تسخیر رهبران سیاسی این کشور به وجود آمده بود در واقع سابقه شدیدی در گروها و فعالان سیاسی این کشور که سکوت را در عصر حاکمیت نظامیان کنار بگذارند.

تاکتیک‌های مشرف در عبور از چالش‌های انتخابات

مشرف برای راندن این زوج دشمن اش که در قضا روبرو زاری تمعید با فراموشی اختلافات فکری و خرده حساب‌های تاریخی نشان دست اتحاد به هم داده بودند. ۲۰۷ مشرف تفاوت بهره جست. مشرف در عین حال در افتاد این روش‌ها با شرف ازین روش دیپلماتیک شرف‌هایی قرار گرفت که میزان این دو تجدیدی بودند. به هر حال حاصل این بازی‌ها این شد که مشرف از درآشتی و مدارا با بیوتو وارد شد اما در مقابل دیگر حرفین این نواز شریف، به قوه قهر متوسل شد. مشرف برای آشتی با بیوتیک تمسک نظامی دیپلماتیک دایر کرد که از اواسط سال گذشته تاکنون روی این خط تماس در چند مرحله او با دستیارانش با بیوتو وارد یکی شدند. نتیجه نهایی این مذاکرات توافق بود که در شهر دوهی به عنوان بازی‌های میان‌الیم نام تجدید یوتو به نام شرف. بر اساس این توافق، بیوتو از تلاش برپوشش برای انتخاب مجدد به سمت ریاست جمهوری حمایت می‌کند و در مقابل مشرف نیز امکان رفتن به انتخابات پارلمانی و احتمالاً تشکیل کابینه بعدی را می‌بخشد. اما این توافق که در مدت‌ها قبل به عنوان یک نظریه سیاسی از سوی سنجیگران آمریکایی اعلام شده بود این بود که برای جبران کسری موبلیت مشرف و نیز ایجاد جبهه ترس‌زومند مبارزه با افراطیون، تأسیس یک دولت انتقالی با حضور یک نظامی و یک چهره شخصی امری حیاتی است. اما در رفتاری کاملاً متفاوت با بیوتو، مشرف مقابل دیگر حرفین شیوه ترویسوم و پیش رفت. در این راستا اوایل ماه مرداد، نواز شریف، که به عربستان سعودی تمعید شده بود، از شرکت در انتخابات با معاماتی بازگشت اما مقامات پاکستانی وی را در فرودگاه پایتخت بازداشت و ساعتی بعد از کشور اخراج کردند. این امر واکنش در رفتارها جبهه ترس‌زومند مدت‌ها برای مشرف درد ساز شد و او با نقد و اعتراض‌های شدت‌دیده در این نوع تبعیض و بی‌عدالتی روبرو شد اما گویان که خاطر حفظ از عقاب این ماجرا آسوده بود که هیچ واکنش تهدید آمیزی را از سوی او نشان نرشد. اما قسم دو چالش‌های مشرف از نوع حقوقی بود. این چالش حقوقی فراروی مشرف از یک ماده آشنای قوانین پاکستان ناشی می‌شود ماده‌ای که بر اساس آن

فهد چودری، سورور هاشمی، شرف فراده ارش، وسمه‌الدین احمد کاندیدی‌اکلا

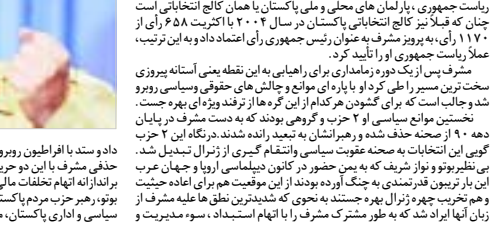
اقتصاد تلاش می‌کند به سبک سوسیال‌دموکرات‌ها عمل کند. در همین راستا این حزب همواره شمار دفاع از حقوق زنان در کنار دفاع از فقرا را دنبال کرده است. کادر اصلی حزب را افسران تحصیل‌گاران دانشگاه‌های آمریکا و انگلیس تشکیل داده است. چاکلر پنهان این حزب با نظامیان از زمان اقدام کنگا گنار حزب - ودفقار علی بیوتو- ادامه داشته است. این دیگر مشکلات داد رهبری و بدنه حزب این بوده که بیوتو در طول زمامداری اش همواره به دوری خودخواندی بیوتو در امور تجارت با اتهام فساد رویه بوده است که هنوز که اصفا زرداری همسر او مدت‌ها برای زیاد را در زندان است. **مسلم لیگ بدون نواز شریف آمد** مسلم لیگ در صحنه پاکستان به عنوان یک حزب مادر شناخته می‌شود که برخی حتی تاریخ تولد آن را به استقلال این کشور می‌رسانند و پایه گذار اصلی آن را محمد علی جناح رهبر محبوب این مزرعین می‌دانند. شاید به همین دلیل است که نام این حزب همواره برای مردان سیاسی پاکستان قداس ویژه داشته است. در هر مقطعی جرمی از رهبران به تأسیس شعله‌ای تازه از این حزب دست نهاده‌اند. مسلم لیگ بر خلاف حزب مردم که پایگاه آن مستند است و مردان پنجاب تعلق دارد و ترکیب رهبران آن را طبقه اشراف و بورژواها تشکیل داده‌اند. این حزب همچنین دارای نفوذ عمیق

گزارش کمیسیون انتخابات پاکستان روشن کرد که جدال اکتبر عرصه رقابت نمایندگان سه جناح سرشناس خواهد بود؛ حزب مسلم لیگ - شاخه قاعد اعظم - حزب مردم، جامعه و کلا؛ مشرف به نمایندگی از جناح حاکم و طبقه نظامیان این کشور. این مرجع انتخاباتی در کشور صحنه انتخابات را با محمد میان سورمز و رئیس مجلس سن و عضو حزب مسلم لیگ، «محمد دوجیه‌الدین احمد، کاندیدی‌اکلا، و محمدموین فیهیم و حاکم فرهاد تالپور» از حزب مردم اعلام کرده است. البته شمار زیادی از سیاستمداران و فعالان مشهور و گمنام در کنار شرکت جسته بودند که در فیلتر تأیید صلاحیت عبور نکردند. گفته می‌شود ۳۴ نفر برای انتخابات ریاست جمهوری پاکستان ثبت نام کرده بودند که تنها ۵ نفر از سوی کمیسیون برگزاری انتخابات پاکستان کمتیسیا که مرکب از نمایندگان مجالس ملی ایالتی و سن است، تأیید شد.

حزب مردم و فرصتی برای قدرت نامی شاید سبب این مشرف بهترین موقعیت را در این انتخابات نماینده حزب مردم یعنی امام شریف دارد. بیوتو شخصاً او را برای مبارزه با مشرف تعیین کرده است. بیوتو ضمن اعتراض به این که مشرف هنوز به قول خود پایدی ترک ریاست عمل نکرده است، گفت: «نواز شریف این حزب شرکت همه جایزه در انتخابات است. سخن بیوتو روشن کرد که حزب مردم برای بازگشت به صحنه به انتخابات حین کار پل ارتباطی می‌اندیشد. انتظار می‌رود حزب مردم به هم همواره مسلم لیگ را رقیب سر سخت خویش دیده است. در این انتخابات بیوتو توان خویش را برای جلب رأی هوادارانش به کار بندد. پایگاه انتخاباتی حزب مردم، با تالش مستند است. این حزب اکنون به عنوان یکی از احزاب ریشه دار پاکستان به حساب می‌آید. رهبریت آن را خاندان بیوتو در دست داشته‌اند. یعنی از ۱۹۶۷ که دو دفقار علی بیوتو اقدام به تأسیس آن کرد تاکنون زمام‌بردش آن در دست خاندان بیوتو بوده است. بی نظیر پس از اقدام پدرش در ۱۹۷۷ به دست نظامیان صحنه عراض به سمت کس رهبری حزب خیز برداشت. این حزب تاکنون در اشل جمله‌ای معروف دنبال می‌کند که سیاست است: «اسلام، ایمان، مادمو کرسی، سیاست ما و همسایه‌ها، اقتصاد و ایمان، به قدرت حرم ما». حزب مردم اگرچه حزبی لیبرال درسیاست است اما در حوزه

تاکتیک‌های مشرف در عبور از چالش‌های انتخابات

مشرف برای راندن این زوج دشمن اش که در قضا روبرو زاری تمعید با فراموشی اختلافات فکری و خرده حساب‌های تاریخی نشان دست اتحاد به هم داده بودند. ۲۰۷ مشرف تفاوت بهره جست. مشرف در عین حال در افتاد این روش‌ها با شرف ازین روش دیپلماتیک شرف‌هایی قرار گرفت که میزان این دو تجدیدی بودند. به هر حال حاصل این بازی‌ها این شد که مشرف از درآشتی و مدارا با بیوتو وارد شد اما در مقابل دیگر حرفین این نواز شریف، به قوه قهر متوسل شد. مشرف برای آشتی با بیوتیک تمسک نظامی دیپلماتیک دایر کرد که از اواسط سال گذشته تاکنون روی این خط تماس در چند مرحله او با دستیارانش با بیوتو وارد یکی شدند. نتیجه نهایی این مذاکرات توافق بود که در شهر دوهی به عنوان بازی‌های میان‌الیم نام تجدید یوتو به نام شرف. بر اساس این توافق، بیوتو از تلاش برپوشش برای انتخاب مجدد به سمت ریاست جمهوری حمایت می‌کند و در مقابل مشرف نیز امکان رفتن به انتخابات پارلمانی و احتمالاً تشکیل کابینه بعدی را می‌بخشد. اما این توافق که در مدت‌ها قبل به عنوان یک نظریه سیاسی از سوی سنجیگران آمریکایی اعلام شده بود این بود که برای جبران کسری موبلیت مشرف و نیز ایجاد جبهه ترس‌زومند مبارزه با افراطیون، تأسیس یک دولت انتقالی با حضور یک نظامی و یک چهره شخصی امری حیاتی است. اما در رفتاری کاملاً متفاوت با بیوتو، مشرف مقابل دیگر حرفین شیوه ترویسوم و پیش رفت. در این راستا اوایل ماه مرداد، نواز شریف، که به عربستان سعودی تمعید شده بود، از شرکت در انتخابات با معاماتی بازگشت اما مقامات پاکستانی وی را در فرودگاه پایتخت بازداشت و ساعتی بعد از کشور اخراج کردند. این امر واکنش در رفتارها جبهه ترس‌زومند مدت‌ها برای مشرف درد ساز شد و او با نقد و اعتراض‌های شدت‌دیده در این نوع تبعیض و بی‌عدالتی روبرو شد اما گویان که خاطر حفظ از عقاب این ماجرا آسوده بود که هیچ واکنش تهدید آمیزی را از سوی او نشان نرشد. اما قسم دو چالش‌های مشرف از نوع حقوقی بود. این چالش حقوقی فراروی مشرف از یک ماده آشنای قوانین پاکستان ناشی می‌شود ماده‌ای که بر اساس آن

Portrait of a man in a military uniform, likely a political figure.